

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 373

van **KIM DE WITTE**

datum: 17 januari 2022

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Verwerking restafval - Stand van zaken

Uit het jaarlijkse afvalrapport van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) blijkt dat in 2020 per inwoner 3,5 kg meer huishoudelijk restafval werd opgehaald. Dat zou te verklaren zijn door de coronapandemie en de bijhorende lockdowns. Tegelijkertijd steeg ook het pmd-afval dat werd opgehaald met 18%. Dat zou deels te verklaren zijn door de uitbreiding van de pmd-zak.

1. Kan de minister aan de hand van de nieuwe gegevens een inschatting maken van het restafval dat voor de invoering van de nieuwe blauwe zak vanaf nu terecht zal kunnen in die nieuwe blauwe zak?
2. Verwacht de minister een daling of stijging van de hoeveelheid huishoudelijk restafval dat werd opgehaald in 2021?
3. Graag een jaarlijks overzicht van de hoeveelheid opgehaald huishoudelijk restafval voor de periode tussen 2013 en 2020 per gemeente.
4. Graag de gemiddelde prijs voor een restafvalzak voor 1 januari 2020, 1 januari 2021 en 1 januari 2022. Graag ook een overzicht van de prijs per gemeente die werkt met een restafvalzak voor deze data.
5. Graag de gemiddelde prijs voor de aankoop van een Diftarcontainer per liter voor 1 januari 2020, 1 januari 2021 en 1 januari 2022. Graag ook de prijzen per kilo huisvuil. Tot slot ook graag een overzicht van de prijzen per gemeente die werkt met een container voor de ophaling van het huisvuil.
6. Heeft de minister zicht op de hoeveelheid kilogram zwerfvuil en sluikestort dat werd opgehaald in 2020 en 2021? Graag, indien mogelijk, ook een overzicht per gemeente.
7. Heeft de minister zicht op de beleidskosten die de lokale besturen hebben gemaakt aan het ophalen van zwerfvuil en sluikestorten? Graag, indien mogelijk, ook een overzicht per gemeente.
8. Graag een overzicht van alle gemeenten waar een lokale milieubelasting bestaat. Graag ook de gemiddelde kosten van de milieubelasting.

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Bart Somers (130), Zuhal Demir (373).

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 373 van 17 januari 2022

van **KIM DE WITTE**

1. Bij de start van de uitgebreide pmd-inzameling is er ongeveer 6 kg afval per inwoner van het restafval naar het pmd verschoven. Het gaat hierbij om plastic potjes, schaalpjes, bakjes, folies en zakken. Mettertijd zal het effect van de uitgebreide pmd-inzameling groter zijn door gewinning aan de nieuwe sorteerboodschap bij de consument. Ik verwacht dat uiteindelijk ongeveer 8 kg afval per inwoner uit het restafval zal verdwijnen en in het pmd terecht zal komen.
2. Op basis van de cijfers uit de databank heffingen voor verbranden en storten, zie ik een lichte daling van de hoeveelheid huishoudelijk restafval in 2021 ten opzichte van 2020. Het gaat hierbij om voorlopige, niet-gevalideerde gegevens. De officiële cijfers voor huishoudelijk (rest)afval worden berekend op basis van een bevraging bij de lokale besturen. De cijfers van 2021 zullen in het najaar van 2022 beschikbaar zijn. In 2021 werden er door verschillende lokale besturen initiatieven genomen die de afname van de hoeveelheid huishoudelijk restafval ondersteunen: een aantal gemeenten in het ILvA-werkingsgebied is in de loop van 2021 gestart met gewichtsdiftar voor huisvuil. We weten dat dit zorgt voor een sterke afname van de hoeveelheid huisvuil. Daarnaast zijn sinds november 2020 de gemeente Damme en sinds april 2021 een aantal gemeenten in het IVM-werkingsgebied op vrijwillige basis gestart met de inzameling van gft, waardoor een deel van het keukenafval uit het huisvuil verdwijnt. Begin 2022 startten na Damme een aantal nieuwe gemeenten van het IVBO-werkingsgebied met de inzameling van gft. Zowel voor deze invoering van gewichtsdiftar als voor de opstart van gft-inzameling heb ik subsidies verleend. Daarnaast heb ik ook een aantal initiatieven op Vlaams niveau genomen: zo zijn op 1 april 2021 de laatste Vlaamse gemeenten gestart met de inzameling van de nieuwe blauwe zak. Tenslotte worden sinds ten laatste 1 juli 2021 in heel Vlaanderen matrassen selectief ingezameld, waardoor ze niet meer bij het grofvuil (restafval) thuishoren.
3. De hoeveelheid opgehaald huishoudelijk restafval voor de periode tussen 2013 en 2020 per gemeente is terug te vinden in de publicatie en de data op de OVAM website: ovam.be/afval-materialen/huishoudelijk-afval-en-lokale-besturen/inventarisatie-huishoudelijke-afvalstoffen.
4. U vindt de tarieven voor huisvuil (zak of container), zoals ze zijn aangeleverd door de gemeenten voor het jaar 2020 per gemeente als bijlage 1. De tarieven van 2021 worden in de loop van dit jaar door de gemeenten gerapporteerd aan de OVAM en worden nadien gecontroleerd en gevalideerd. Deze zijn beschikbaar eind 2022. Een overzicht van de tarieven geldig in 2022 is beschikbaar eind 2023.

Gezien de grote verscheidenheid aan tariefstructuren is het niet mogelijk om een gemiddelde voor Vlaanderen te berekenen.

5. Zie het antwoord bij vraag 4. U vindt deze tarieven eveneens in de bijlage 1.
6. De laatste zwerfvuil- en sluikestortmeting dateert van 2019 met als doel het bekomen van een Vlaams cijfer voor de hoeveelheden zwerfvuil en sluikestort. De volgende cijfers komen eind 2022. In 2019 bedroeg de hoeveelheid zwerfvuil opgeruimd door

gemeenten 20.952 ton. De hoeveelheid sluikestort opgeruimd door gemeenten bedroeg 26.768 ton. Deze cijfers zijn niet beschikbaar per gemeente.

De gemeenten rapporteren wel jaarlijks de hoeveelheden zwerfvuil en sluikestorten aan de OVAM in twee rubrieken: ten eerste de rubriek 'machinaal veegvuil' en ten tweede de rubriek 'afval afkomstig van publieke vuilnisbakjes, manueel veegvuil en het opruimen van sluikestorten'. De hoeveelheid zwerfvuil zit vervat in zowel het 'machinaal veegvuil' als het 'afval afkomstig van publieke vuilnisbakjes, manueel veegvuil en het opruimen van sluikestorten'. De hoeveelheid sluikestort zit vervat in de hoeveelheid 'afval afkomstig van publieke vuilnisbakjes, manueel veegvuil en het opruimen van sluikestorten'. In 2020 bedroeg de ingezamelde hoeveelheid voor deze afvalstoffen 41.312.323 kg, waarvan 30.520.915 kg 'afval afkomstig van publieke vuilnisbakjes, manueel veegvuil en het opruimen van sluikestorten' en 10.791.408 kg 'machinaal veegvuil'. De gegevens voor 2021 zijn nog niet beschikbaar. In de bijlage 2 vindt u een overzicht per gemeente voor deze twee afvalstoffen voor 2020.

7. In Vlaanderen worden de beleidskosten gerelateerd aan zwerfvuil en sluikestorten sinds 2015 geschat. Deze schattingen zijn gebaseerd op gegevens van de lokale en bovenlokale besturen die een onderzoeksbureau in opdracht van OVAM tweejaarlijks verzamelt via een bevraging. OVAM stelt voor iedere tweejaarlijkse bevraging een eindrapport op. Ongeveer 40% van de Vlaamse gemeenten diende in 2015, 2017 en 2019 een definitieve en voldoende ingevulde vragenlijst in.

De schattingen geven een goed beeld van de totale beleidskosten in Vlaanderen. De geschatte kosten zijn evenwel niet afzonderlijk per gemeente beschikbaar, omdat ze op het niveau van het individuele bestuur niet altijd voldoende betrouwbaar zijn. Daarnaast zijn de ophaalkosten voor zwerfvuil en de ophaalkosten voor sluikestorten niet afzonderlijk beschikbaar.

De geschatte beleidskosten gerelateerd aan zwerfvuil in Vlaanderen vindt u in de onderstaande tabel. De schattingen omvatten ook de kosten gerelateerd aan openbare vuilnisbakken, zoals plaatsings-, ledigings- en onderhoudskosten.

Beleidskosten zwerfvuil	2015	2017	2019
Gemeentelijke beleidskosten (miljoen euro)	153,3	131,6	144,3
Totale beleidskosten (miljoen euro)	162,1	151,1	161,4

De geschatte beleidskosten gerelateerd aan sluikestorten in Vlaanderen vindt u in de onderstaande tabel. De schattingen omvatten ook de kosten voor sluikestorten in of rond openbare vuilnisbakken.

Beleidskosten sluikestorten	2015	2017	2019
Gemeentelijke beleidskosten (miljoen euro)	65,7	54,8	52,3
Totale beleidskosten (miljoen euro)	68,1	57,4	54,9

Gemeenten kunnen een heel beperkt deel van deze beleidskosten gerelateerd aan zwerfvuil en sluikestorten eventueel terugvorderen van een sluikestorter via retributies – in sommige gemeenten gekwalificeerd als belastingen – voor de ophaling en verwerking van zwerfvuil en sluikestorten. De kosten die gebruikelijk doorgerekend worden aan de sluikestorter zijn een optelsom van: loonkosten voor de afvalophalers en voor het administratief personeel dat het dossier opvolgt, inzet van voertuigen voor het vervoer van het vuilnis, vervoerskosten naar de overslag- of verwerkingsinstallatie, kost voor de overslag en verwerking van het vuilnis en eventuele doorrekening van de factuur van externe firma's voor vuilnisophaling en -verwerking. Over de grootteorde van die terugvorderingen heb ik geen informatie.

8. Op dit moment hebben deze gemeenten een reglement goedgekeurd voor de heffing van een jaarlijkse milieubelasting: Asse, Assenede, Beersel, Bever, Blankenberge,

Boom, Boortmeerbeek, Brugge, De Haan, De Panne, Dentergem, Galmaarden, Geetbets, Grobbendonk, Halle, Herne, Herzele, Huldenberg, Jabbeke, Kontich, Lede, Lendeledede, Lichtervelde, Liedekerke, Lochristi, Lokeren, Maarkedal, Mesen, Middelkerke, Moerbeke, Moorslede, Oostkamp, Oud-Heverlee, Pepingen, Pittem, Ruiselede, Spiere-Helkijn, Tielt, Tongeren, Torhout, Wachtebeke, Waregem, Wingene, Wortegem-Petegem, Zele, Zelzate, Zottegem en Zwevegem. Gemeenten die ontvangsten uit een jaarlijkse milieubelasting voor 2022 hebben geraamd maar tot op heden geen belastingreglement hebben gepubliceerd, zijn niet in bovenstaande lijst opgenomen. Een overzicht van de geraamde ontvangsten per gemeente uit deze belasting voor 2022 is opgenomen in de bijlage.

BIJLAGEN

1. [Tarieven voor huisvuil en grofvuil 2020](#)
2. [Overzicht hoeveelheden 'machinaal veegvuil' en 'afval afkomstig van publieke vuilnisbakjes, manueel veegvuil en het opruimen van sluikstorten'](#)
3. [Overzicht geraamde ontvangsten per gemeente](#)